

BEZSENYI TAMÁS

A magyarországi nemzetközi jellegű szervezett bűnözés információáramlásának kutatási lehetőségei

Az alábbiakban egy olyan lehetséges kutatás elméleti és gyakorlati alapjait fogalmazzuk meg, amely alkalmas a nemzetközi jellegű szervezett bűnözés magyarországi jelenlétének vizsgálatára. A kutatásban elsősorban azokat a rendészeti, igazságszolgáltatáshoz kapcsolódó szerveket azonosítottuk, amelyek együttműködése elengedhetetlen a szervezett bűnözés elleni fellépés sikeréhez. Elsősorban az Európai Unió által meghatározott EMPACT-¹ prioritású bűncselekmények nyomozására fókuszál a tervezet annak érdekében, hogy ezen mint vizsgálati tárgyon keresztül egyben elemezhetővé váljon a súlyos és szervezett bűnözés elleni munkát végző speciális rendészeti erők közötti információáramlás. Ez a szervezetszociológiai fogalom az egyik, ha nem a legfontosabb sarokköve annak a hatékonysági követelménynek, amely a jogilag bünszervezetként azonosítható csoportosulások felderíthetőségét kívánja növelni.

A szervezett bűnözésnek a legveszélyesebb megjelenési formái a nemzetközi kapcsolatokkal bíró és azok segítségével működő bünszervezetek. Az Európai Unió tagjaként a magyar rendőrség részben ezért is kiemelt figyelmet szentel a fokozott részvételnek az európai bűnügyiinformáció-áramlásban. Az Europolal való folyamatos, adott műveletek esetén szoros kapcsolattartás miatt vált fontossá a súlyos és szervezett bűnözés veszélyét értékelő SOCTA-² program metodológiája. Mindezek alapján három fő csomópontot érdemes elkülöníteni, de egymásra hatásuk miatt szükséges őket közösen kezelni.

A szervezett bűnözői csoportok sajátosságainak, jellemzőinek (*Organized Crime Groups; OCG*) detektálása elengedhetetlen azért, hogy a súlyos bűncselekmények és a szervezett bűnözés működési területei (*Serious and Organised Crime; SOC*) elemezhetőkké váljanak. Így különböző régiókra lebontva lehet meghatározni a legveszélyesebb szervezett bűnözői csoportok sajátossá-

¹ European Multidisciplinary Platform against Criminal Threats = európai multidiszciplináris platform a bűnügyi fenyegetettség ellen

² Serious and Organized Crime Threat Assessment = súlyos és szervezett bűnözés fenyegetettség értékeléséről szóló jelentés

gait, speciális működési területükkel összefüggésben, amit nagymértékben meghatároz az a regionális dimenzió, amelyben létrejönnek és fennmaradnak.

A magyar szervezett bűnözés és az ellene való európai fellépés jelenlegi helyzete

A rendszerváltozás előtti időszakban tapasztalható erőszakos vagyron elleni bűnelkövetésből élő karrierbűnözők, valamint a sikkasztást és más gazdasági jellegű bűnelkövetést lehetővé tevő második gazdaságban szerepet játszó vállalkozók összefonódása már tapasztalható volt az 1980-as években. Az 1990-es évek első felében jelentkező transzformációs válság lehetővé tette a feketegazdaság megerősödését, amely szervezeten tett lehetővé hitelkihelyezést a gazdasági élet szereplőinek, valamint a behajtási és védelmi pénzeket keresztül kontrollt is gyakorolt különböző ágazatokban, elsősorban az éjszakai életben, a kábítószer- és prostitúciós piacon. Mielőtt az 1997. LXXII. évi törvény beemelte volna a büntető törvénykönyvbe a bűnszervezet fogalmát, már megjelentek az olajszökítés, a támogatási és finanszírozási csalások és más az állam sérelmére elkövetett cselekmények. A 2000-es évektől kezdve azonban egyre nagyobb hangsúlyt (az elkövetési érték növekedésével) kapott a bizonytalan háttérű cégek hiteleinek leszámítolása, vagy a fiktív befektetési alapok létrehozása. Az állam sérelmére elkövetett hűtlen kezelés, sikkasztás és csalás mellett elterjedt az európai uniós pályázati pénzek illegális felhasználása is. Az 1990-es években késve megjelenő törvényi alapú szabályozásokat hiába módosították, mivel az ezredforduló után is nehezen bizonyítható maradt a különböző számlázási láncokon történő névleges vagy valós termékátfuttatás. A magyar szervezett bűnözés specializálódott, és egy-egy bűncselekménytípusra fókuszáló bűnszervezetek működtek, amelyeknek sok esetben rendkívül jól beágyazott kapcsolati hálójuk volt a piaci vagy állami szférában. A piaci szféra sajátos logikájából következően például a korrupciót sok esetben a minőségbiztosítás részeként értelmezik. Az egyes bűnszervezetben elkövetett bűncselekmények ugyanúgy láthatatlanok maradnak a hatóságok számára, mint az állam sérelmére elkövetett cselekmények, amelyek latens jellege már a szocialista időszakban is tetten érhető volt. E szempontok miatt sokszor rendkívül korlátozottan lehet információkat szerezni a magyar szervezett bűnözés működéséről.

Jelen kutatás indokát és aktualitását éppen az adja, hogy a felderítő-nyomozati munkát végző magyar rendőri szervek szempontjából történik meg a

nemzetközi kapcsolati háttérű, teljesen vagy részben magyar szervezett bűnözői csoportok működésének vizsgálata, az ellenük való fellépés hatékonysága a belügyi információáramlás szempontjából. Így a regionális sajátosságok mellett a működésük specializáltsága is elemezhetővé válik, és megismerhető, hogy ez az európai szintű bűnügyi információáramlásba kerülve milyen haszonnál jár a magyar hatóságok számára információkkal.

Az Europol 2013-as SOCTA-beszámolója szerint az Európai Unión belül megközelítőleg 3600 szervezett bűnözői csoport működik. A megváltozó jogszabályi környezetre, bűnüldözési helyzetre reagáló hierarchia jelenléte feltételezhető, ami meghatározza a szervezetek működését és karakterisztikáját is.

A 2008-as világválság jelentős hatással volt az európai országok gazdasági szerkezetére, és a különböző ágazatbeli cégek eredményességére. Az ilyen helyzetek (Magyarország esetében korábban a rendszerváltozás idején tapasztalt transzformációs válság volt ilyen) adnak lehetőséget a szervezett bűnözői csoportok flexibilis működésére, amely összehangolt, európai szinten megvalósuló bűnügyiinformáció-áramlás révén kezelhető eredményesen.

A nemzetközi jellegű szervezett bűnözés kutatásához szükséges partnerek azonosítása

Az országos rendőrfőkapitány az EMPACT-akciótervben meghatározott feladatok végrehajtásáról szóló 42/2013. (XI. 8.) ORFK utasításban a Nemzeti Nyomozó Irodához rendelte a legtöbb szervezett bűnözés elleni küzdelemmel kapcsolatban az Európai Unió Tanácsa által meghatározott prioritást. Ezek alapján egy ilyen kutatás fő fókuszát a következő bűncselekménytípusok nemzetközi kapcsolatrendszerrel jellemezhető bűnszervezetben történő elkövetése jelenti. Döntő jelentőségű az e cselekmények nyomozásánál tapasztalható információáramlási sajátosságok, problémák feltárása.

Az EMPACT-prioritások közül az illegális migráció, az emberkereskedelem, a szintetikus drogok, valamint a heroin és kokain kereskedelme, a kiberbűnözés, a vagyon elleni cselekményeket megvalósító szervezett bűnözői működés, valamint az illegális fegyverkereskedelem azok, amelyek nyomozása a Nemzeti Nyomozó Irodához tartozik. A Nemzeti Nyomozó Iroda a határos államok illetékes hatóságaival történő folyamatos és zavartalan kapcsolattartás (stratégiai és konkrét, operatív bűnügyi adatok miatt) érdekében elsősorban határtalálkozókon vesz részt. Mivel a találkozók célja a szervezett bűnözés elleni hatékonyabb fellépés, ami a szervezet elemi érdeke is, ezért a

kutatásban szerepet kap a találkozókra részt vevő, ezeket lebonyolító kollégák tapasztalatainak feldolgozása. Az EMPACT-prioritásokhoz kapcsolódó konferenciákon kívül a nemzetközi műveleti megbeszélések adta keretek járulhatnak hozzá a Nemzeti Nyomozó Iroda munkatársai bünyügyi ismereteinek bővítéséhez és olyan kapcsolatok építéséhez, ami lehetővé teszi a *jó gyakorlatok* átvételét. A kutatás a SOCTA elveinek megfelelően hozzá kíván járulni a közös, európai tudásbázis szélesítéséhez a tekintetben, hogy megmutatja, a magyar szervezett bűnözői csoportok az ország geopolitikai helyzetéből és a népességből fakadó szempontok miatt mely EMPACT-prioritású bűncselekménytípusokban számítanak európai szinten is fajsúlyos tényezőnek. Elsősorban ez az emberkereskedelemre igaz, mivel a prostitúcióval kapcsolatos bűncselekmények esetében Romániával, Bulgáriával együtt az egyik legnagyobb kibocsátó ország vagyunk. A térség tranzitjellegét erősíti az embercsempészet utóbbi években tapasztalható növekedése, valamint a kábító-szer-útvonalak megváltozása.

Természetesen a szervezett bűnözés ellen folytatott sikeres rendvédelmi tevékenység egyik alappillére a széles körű adatgyűjtés, a beszerzett adatokból a szükséges információ-előállítás, amelynek fontos feltétele, hogy minden rendvédelmi szerv képes legyen felismerni a jogellenes tevékenységek felfedezésében szerepet játszó jelenségeket, jelzéseket, és azokat célirányosan továbbítani a jogellenes tevékenységek felfedezésére illetékes szervhez. Ezért elengedhetetlen a Nebek bevonása, mivel náluk van a Hágában lévő SIENA- (*Secure Information Exchange Network Application* = biztonságos információcsere-hálózati alkalmazás) végpont, és rajtuk keresztül közvetlenül értesül a nemzetközi megkeresésekről a Nemzeti Nyomozó Iroda is. Mint a hazai súlyos és szervezett bűnelkövetést nyomozó szerv bizonyos esetekben közvetlenül, máskülönben a Nebeken keresztül kapcsolódik és kapcsolódhat be az európai bűnyügyiinformáció-áramlásba. A Nebek szervezeti felépítésének (Europol Nemzeti Iroda, a nemzetközi információs osztály, valamint a SIRENE Nemzeti Iroda) és tevékenységének vizsgálata a nemzetközi jellegű bűnszervezetek nyomozásakor azért fontos, mivel a magyar hatóságok, elsősorban is a Nemzeti Nyomozó Iroda rajtuk keresztül tudnak információkat és adatokat kérni más tagállamok szervezett bűnözéssel foglalkozó rendvédelmi szerveitől.

Az 1999. LIV. törvény lehetővé teszi a Nemzeti Nyomozó Iroda számára, hogy amennyiben a bűncselekmény nyomozása megköveteli, közvetlenül vegye fel a kapcsolatot más tagállam társszerveivel, ám ebben az esetben is legkésőbb 48 órán belül értesíteni kell a Nebeket.

A nemzetközi szervezett bűnözés jelenlétét Magyarországon vizsgáló kutatás egyik sarokpontja, hogy ez a közvetlen kapcsolatfelvétel milyen esetekben és hányszor történik. Továbbá milyen operatív hasznót hajthatnak a hatóságok, ha a Nebek közreműködésével valósul meg a kapcsolatfelvétel, mivel Magyarországon a bűnüldöző szervek nemzetközi együttműködéséről szóló 2002. évi LIV. törvény rendelkezik az európai bűnügyi hatóságok közötti együttműködések kereteiről (a közvetlen információcsere, az Európai Unió tagállamának bűnüldöző szervével történő információcsere, az ellenőrzött szállítás, a közös bűnfelderítő csoport létrehozása, a bűnüldöző szervvel együttműködő személy igénybevétele, a fedett nyomozó alkalmazása, a határon átnyúló megfigyelés, a forrányomon üldözés, az összekötő tisztviselő alkalmazása, a titkos információgyűjtés nemzetközi együttműködés alapján, a tanúvédelmi program alkalmazása nemzetközi együttműködés alapján, valamint az Európai Unió tagállamának különleges intervenció egységével való együttműködés), amelyekben a Nebek is részt vállal a hazai szervek képviselőjében, vagy velük együttműködve. A Nebek és a Nemzeti Nyomozó Iroda együttműködését, valamint a magyar rendőri szervek európai bűnügyiinformáció-áramlásba való bekapcsolódását lehet vizsgálni a Magyarországról delegált összekötő tisztek feladatának és szerepének értékelésével. A Németországba és Szerbiába delegált összekötő tisztek mellett Magyarországon van zágrábi és moszkvai belügyi attasé is. Az országok közötti folyamatos kapcsolattartás miatt vált fontossá a bűnüldözési feladatok egységesítése az összekötő tiszti rendszerben, ami az együttműködés szakmai kontrollját is a követelmények szerint ellátja, hiszen egyfajta garanciaként szolgál arra, hogy az európai szinten szintetizálódó stratégiai információk, illetve a különböző országokból származó konkrét műveleti értékű operatív információk a megfelelő szervezeti egységhez jussanak el. Mivel a Magyarországról kiküldött összekötő tisztek közül jó néhány korábban a Nemzeti Nyomozó Iroda állományában szolgált, így lehetőség van vizsgálni ennek a szakmaigazgarancia-szerepnek az információáramlásban betöltött szerepét. Az egykori központi kapcsolattartási szolgálati hely és a rendészeti együttműködési központ helyett létrejövő kapcsolattartási szolgálati hely koordinálását is a Nebek végzi. Ezek az ország különböző regionális határállomásain (Hegyeshalom, Rajka, Balassagyarmat, Sátoraljaújhely, Ártánd, Kiszombor, Rösztke, Mohács, Rédcics–Dolga Vas) találhatók, és az ukrán határnál (Záhony) lévön kívül mind ellátja az információáramlást a szomszédos országok között. A hír-igény és az információtovábbítás fontossága miatt a bűnügyi területen dolgozó nyomozók érdekében az adatáramlással foglalkozó szervezeteket és csatornákat gyakran próbálják versenyeztetni akként, hogy párhuzamosan ugyanazt a

megkeresést vagy üzenetet küldik. A kapcsolattartási szolgálati helyek is jelenthetnek konkurenciát a központi szervként működő Nebeknek, mivel a kapcsolattartási szolgálati helyeknél létezik az úgynevezett láncmegkeresés (ország-határok mentén lévő kapcsolattartási szolgálati helyek továbbadják egymásnak Európa egyik végéből akár a másik végéhez).

A Nebek és a Nemzeti Nyomozó Iroda közötti hatékony információáramlás az egyik legalapvetőbb feltétele a nemzetközi, súlyos és szervezett bűnelkövetés felderítésének. Jelenleg a Nebek a hozzáérkező adatokat a *Mondok* rendszerben rögzíti, így a *Neoszarut* és az egyéb titkos adatbázisokat használó rendőrtisztek ezt nem látják, így később valamely szervezett bűnözői csoporttal kapcsolatos információ csak adattovábbítás útján jut el a nyomozókhoz. A Nebek jelenleg a *Robotzsaruban* csupán a minősített anyagok iktatását és a koordinációs anyagok véleményezését végzi. A külföldi országokból érkező megkereséseket lehetőségeihez képest 24 órás ügyelet (nemzetközi információs osztály) disztribútálja és válaszolja meg a hazai hatóságok reakciói alapján. A rendészetiinformáció-áramlási csatorna mellett létezik ugyan egy az Igazságügyi Minisztérium alatt működő igazságügyi csatorna (központi együttműködő igazságügyi szerv), ennek kihasználtságát azonban csökkenti a bírói és ügyészi engedélyezés miatti lassabb kommunikációfolyam.

Az ORFK fejlesztési program pontjaiban különböző időszakokban szerepeltek olyan elképzelések, hogy a *Robotzsarut* összekapcsolják a TIÁR-al (titkos információgyűjtés adatrögzítésének rendje), ám amíg az előbbi nyílt eljárásokra, addig az utóbbi szigorúan minősített információk tárolására szolgál. A két rendszer eltérő tartalma miatt csak a rendszer keretei lehetnek meg egyezők, amelybe befoglalja őket a fejlesztő. *A kutatás egyik kiemelt feladata, hogy a különböző adatbázisokban meglévő információkat miként lehetséges összekapcsolni, illetve hogyan megy végbe az információáramlás a nemzetközi szervezett bűnözői csoportokra vonatkozó bűnügyi adatok esetében.* Továbbá vizsgáljuk azt is, hogy mi történik azokkal az információkkal, amelyek ellenőrzését külföldi társhatóságok kérik, ám magyarországi kapcsolódást nem lehet bizonyítani. Ezek az információk az adott szervezett bűnözői csoportok megváltozó állománya és működési köre alapján a későbbiekben relevanciával bírhatnak a magyar hatóságok számára is.

A Szervezett Bűnözés Elleni Koordinációs Központ (Szebek)³ jogszabályok és belső normák alapján kapcsolódik a nemzetközi jellegű szervezett bű-

³ 2016. július 17-től megváltozó szervezeti struktúrával átalakult Terrorelhárítási Információs és Bűnügyi Elemzőközponttá (TIBEK).

nözői csoportok elleni nyomozások elemzéséhez és kiértékeléséhez. A 29/2013-as BM utasítás értelmében az együttműködő szervek támogatása céljából gyűjti a szervezett bűnözés megelőzése, megszakítása és felderítése céljából szükséges adatokat. A 42/2000-es ORFK intézkedés alapján 2015-ig a Szebek gyűjtötte az adatokat a szervezett bűnözés helyzetéről, amiből éves értékeléseket készít. Ezekben egyebek között számba veszi a magyar szervezett bűnözői csoportokat, valamint az ellenük történő fellépés sikerességét és jövőbeni nehézségeit. Ezt, valamint a többi elemzési anyagot a Szebek a rendőri szervek által küldött részértékelések, elemzése és szintetizálása alapján készíti el. Így a megfelelő informatikai háttérrel történő adattovábbítás minden közreműködő félnek érdeke. A kutatás hangsúlyt helyez javaslatok megfogalmazására annak érdekében, hogy a Nemzeti Nyomozó Iroda és a Szebek állományát minél kevésbé terheljék le az adattovábbítási feladatok, ennek céljából felvethető a védett felhőtárhely felhasználása. A 42/2000-es ORFK intézkedés még nem az uniós direktíváknak megfelelően készült, így felvetődött az utóbbi években a norma előírásainak modernizálása, amihez esetleg hasznos szempontokat nyújthat a 2015-ben elvégzett kutatás is. Az újabb fejlemények nyomán megszületett az M-2/2015-ös ORFK utasítás, amely sajnos nem jelentett radikális változtatást az elődjéhez képest, mindazonáltal két kötelező szervezett bűnözői aspektus meglétére redukálta a bűnszervezet fogalmának definiálását. E változtatások okán a kutatásban kiemelt szerepet kap, hogy feltárjuk a bűnszervezet és a szervezett bűnözői csoport fogalmi közötti szervezetszociológiai szempontból esetlegesen meglévő különbségeket.

Viszont korlátozott terjesztésű minőségéből kifolyólag csak a titkos ügyiratkezelés szabályai alá esik, így jelenleg a szélesebb nyilvánosság nemcsak a szervezett bűnözés hazai dinamikájáról és szerkezetéről nem tud semmit, de arról sem, hogy mindezt miként próbálja összesíteni és strukturálni a hazai bűnüldözés.

A Szebek elemzéseket készít a Belügyminisztériumnak és a rendőri szerveknek, így a Nemzeti Nyomozó Irodának is, ezek kifejezetten a felderített szervezett bűnözői csoportok közötti kapcsolatot vizsgálják, valamint a nagyobb, stratégiai információkat tartalmazó értékelésekben további ötleteket és tanácsokat is megfogalmaznak. A küldött dokumentumok konkrét operatív hasznát is vizsgálja a kutatás. A nemzetközi jellegű szervezett bűnözés elleni fellépés hatékonyságát analizáló elemzéseket és dokumentumokat állít elő a Szebek a Belügyminisztérium számára. A Szebek és a Nemzeti Nyomozó Iroda közötti információáramlást annak alapján indokolt vizsgálni, hogy a

miniszteriális szintre milyen tartalmú folyamatok során kerülnek fel a nyomozásokkal kapcsolatos anyagok. A Szebek működésében kiemelt jelentőségű a más rendészeti szervek által keletkeztetett, a szervezett bűnözéssel összefüggésben álló anyagok folyamatos vizsgálata azért, hogy a különböző rendészeti szervek által felderített csoportok közötti együttműködés vagy más típusú konspirált folyamatok megállapítása céljából bekérjük a más rendészeti szerveknél keletkező, a szervezett bűnözéssel összefüggő anyagokat. Ezeket az eredményeket, nehezen felfedezhető kapcsolatokat pedig egyebek között a Nemzeti Nyomozó Irodának továbbítják.

A Szebek által bekért nyomozati anyagok alapján az elemzők olyan összefüggéseket keresnek, amelyekkel a különböző ügyekben dolgozó nyomozók és vizsgálók számára nem csupán a felderítést könnyítik meg, hanem rálátanak a szervezett bűnözői tevékenységben érintett csoportok esetleges összefonódására is. Ezek relevanciáját elsősorban a Nemzeti Nyomozó Iroda tudja megítélni, helyüket, szerepüket a felderítéshez való esetleges hozzájárulásuk alapján kívánjuk vizsgálni.

Az ügyészi szervek bevonását főként a nemzetközi jellegű szervezett bűnözői csoportok elleni nyomozások vádképességének megállapítása indokolja, valamint az a tény, hogy a szervezett bűnözői csoportok felderítésénél gyakori titkos információgyűjtést, majd a nyílt nyomozati munkát is az ügyész felügyeli. Ebből a szempontból az ügyész szerepe a nemzetközi jellegű bűnszervezetek felderítése után meginduló eljárásban kulcsfontosságú, hiszen a szervezett bűnözői csoport által feltételezhetően elkövetett cselekmények bizonyíthatóvá és vádképessé tétele nagy részben függ az ügyészi tevékenységtől. A Legfőbb Ügyészséget vonnánk be partnerként, a szervezet vezetői szintjeként, hogy a Nemzeti Nyomozó Iroda által folytatott nyomozásokban feltárhassuk az ügyészek nyomozási és nyomoztatási munkáját és a nyomozó hatósággal kapcsolatos követelményeit. Kiemelt jelentőségű kérdésként vizsgálnánk, miként változik meg az információáramlás a gyanúsítás előtt és az után a Nemzeti Nyomozó Iroda nyomozói, vizsgálói és az illetékes ügyészek között. Továbbá indokolja a bevonásukat az Eurojust-beli szerepvállalás, ennek alapja az ügyészi szinten is megfigyelhető információ- és bizonyítékáramlás, amely elősegíti a nemzetközi jellegű szervezett bűnözői csoportok hatékony felderítését, sikeres vád alá helyezését, majd elítélését. Utóbbi információk pedig – visszakapcsolódva az európai bűnügyadatáramlásba – lehetőséget adnak a hosszú távú tendenciák megfigyelésére és elemezhetőségére. A titkos információgyűjtés eredményei alapján akár nyílt eljárás kezdeményezésére is sor kerülhet. A büntetőeljárás támogatására a tit-

kos információgyűjtés után az egyéb adatszerzés mint eszköz áll a hatóságok rendelkezésére, mivel a bírói engedélyhez kötött eszközök (titkos kutatás kivételével) már a titkos adatszerzés keretében is alkalmazhatók a büntetőeljárási törvény alapján.

A kutatás vizsgálni kívánja, mennyire hatékony a nyomozást megelőző titkos információgyűjtés, ha az első bűncselekmény elkövetésére okot adó információra azonnal meg kell szakítani és a továbbiakban a nyílt eljárás során egyéb adatszerző eszközökkel kell folytatni a munkát. Vajon milyen nehézségeket és könnyebbségeket rejt magában, hogy Magyarországon létezik a hivatalos nyomozás elrendelését megelőző nyomozati munka. További kérdés, hogy a bírói engedélyhez kötött eszközök esetén az ügyész milyen módon vesz részt ebben a nyomozati munkában, a hatóságok jelenlegi működésük alapján mikor osztják meg érdemben az ügyésszel az eljáráshoz kapcsolódó információkat. A korábbi évek tapasztalatai alapján a bűnszervezettel megvádolt gyanúsítottak védőügyvédei főként a titkos információgyűjtés során szerzett bizonyítékokat kérdőjelezik meg, ezért kiemelt jelentőségű, hogy a súlyos és a szervezett bűnelkövetéssel kapcsolatos nyomozásban milyen eljárási mód szolgálná a nagyobb hatékonyságot.

Tekintet nélkül arra, hogy a nyomozás indokolja-e azt, hogy az ügy nyílt formában is további operatív eszközök bevonásával folytatódjon, kutatásunk megpróbálja felderíteni, hogy az EMPACT-prioritású bűncselekménytípusok esetén mennyire életszerű, mennyire gyakori, hogy helyi, városi vagy megyei illetékességű szervtől származó adat alapján indul meg a Nemzeti Nyomozó Irodában a titkos információgyűjtés valamilyen formája. Ebből következően vizsgálni kívánjuk, hogy a Nemzeti Nyomozó Iroda által vezetett nyomozások mekkora mértéke származik saját felderítésből, illetve más szervtől származó felderítés alapján induló eljárás folyamán mikor és milyen mértékben érvényesül a belső konspiráció mint a hatékony munkavégzés iránti szervezeti követelmény.

Utóbbi azért meghatározó, mert e szerint érdemes megfogalmazni a kérdést, hogy milyen módon és miként kell hatékonyan bevonni a szervezett bűnözés elleni küzdelembe a rendvédelmi állományt. A kutatás célja, hogy a különböző hiányosságok mellett (szakmai, anyagi) az információáramlás pontosan miként is valósul meg a miniszteri rendeletek és ORFK-normák alapján a nemzetközi jellegű szervezett bűnözés nyomozása esetén. Ez elsősorban azon megyei rendőr-főkapitányságoknál fontos, amelyek területén található a Nemzeti Nyomozó Iroda regionális központjai, mivel ezeknél a rendvédelmi szerveknél indokolt vizsgálni, hogy a helyi, városi és megyei

szinten keletkező, illetve továbbított információk milyen és mekkora arányban vonatkoznak a szervezett bűnözéssel összefüggő bűnelkövetésre.

Az ORFK Bűnügyi Főigazgatósága bűnüldözési stratégiai szempontból koordinációt vállalhatna a megyei rendőr-főkapitányságok között a kiemelkedő tárgyi súlyú, a szervezett bűnözői csoportok elleni bűnügyek felderítésében. Az ORFK Bűnügyi Főigazgatósága statisztikák és elemzési adatok gyűjtése érdekében jelenleg is kér adatokat a megyei rendőr-főkapitányságokon kívül a Készenléti Rendőrségtől, illetve azon belül a Nemzeti Nyomozó Irodától is a szervezett bűnözői csoportok vonatkozásában. Ennek alapján válik releváns kérdéssé, hogy a megyei illetékességű szervnél lévő különböző típusú információk milyen relevanciával bírnak a Nemzeti Nyomozó Iroda hat regionális központja számára.

A kutatás nem kerülheti meg az olyan közkézen forgó kérdések vizsgálatát, mint hogy a területi és országos illetékességű rendőri szervek között felvetődő esetleges ellentétek a hiányos információáramlás miatt sok esetben nem jutnak el a megfelelő helyre. Feltételezhető, hogy ennek csak részben oka a konspiráció szabálya, másik okként tetten érhető a felkészületlenség, és a megfelelő információcsatornák esetleges hiánya. Ezt a komplex folyamatot a helyi és területi szervek mellett ki kell terjeszteni az országos szintig, valamint azt is meg kell nézni, milyen transzformációkon kerül be az információ, és célszerű lenne kiterjeszteni, hogy a hazai adataink miként jutnak el az európai bűnügyiadat-folyamba. Az információáramlás komplex vizsgálata céljából a kutatás fókuszában található, hogy a helyi, városi vagy megyei szervektől átvett információk mellett mekkora szerepet kapnak a Nemzeti Nyomozó Iroda saját felderítéséből keletkező adatok. Ezek alapján sok esetben gyakoribb a később nemzetközi jellegű szervezett bűnözői csoportok elleni nyomozás megindulása.

A szervezett bűnözői csoportokkal kapcsolatos információk európai bűnügyiadat-áramlásba való integrálásán túl fontos szempont, hogy milyen információk érkeznek vissza, vagyis a hazai végfelhasználók milyen információkhoz jutnak az Europolon keresztül, milyen előnyökre tehetnek szert. Kiemelt fontosságúak a beküldött adatok alapján elkészített CMR- (*Cross Match Report*) elemzések, amelyek megmutatják, hogy a szervezett bűnelkövetői csoportoknak milyen, esetleg addig feltáratlan külföldi kapcsolataik vannak. A későbbi nyomozások vádképessége miatt fontos vizsgálni, hogy jól érvényesüljön az információk és a bizonyítékok közötti különbség. A különbségeket a kutatás kiterjeszti arra is, hogy mennyiben és milyen gyakran szükséges a külföldi társhatóságoknál keletkező, illetve az Europol közbeik-

tatásával eljutó információ igazolása vallomással vagy más tárgyi bizonyítékkal a büntetőeljárás vádképessége érdekében.

Ahol szerepet kapnak a helyi, megyei illetékességű szervektől kapott információk, ott vajon mekkora arányban történik visszajelzés, tehát a megyei szervek mennyiben és miként értesülnek arról, hogy olyan hasznos felderítési munkát végeztek-e, amelynek az európai bűnügyiadat-áramlást is befolyásoló hatása volt. E folyamatok és kérdések tisztázása elengedhetetlen, mert így a konkrét ügyekkel foglalkozó kollégáknak olyan szintű tudást nyújthatunk, olyan képességeket sajátíthatnak el, hogy az összegyűjtött adatokból képesek legyenek a hatékony információalkotásra, összefüggések, kapcsolatok feltárására. Mindamelllett nemzetközi relevanciájú, súlyos és szervezett bűnelkövetés nyomozásánál rendkívül fontos a kiemelt hatósági szerveknek is a belső konspiráció szabályainak alkalmazása. A minősített adatok védelméről szóló 2009. CLV. törvény szabályai irányadók a bűncselekményekhez kapcsolódó információk kezelése és átadása szempontjából. Szabály szerint külföldi megkeresésre – ha a kért adatok nem minősített információk – lehetséges a helyi, megyei szerveket megbízni a helyszínről szerzett megfigyelési adatok beszerzésével. Kérdés, hogy mekkora arányban keresik meg nem szervezett bűnelkövetéshez kapcsolódó ügyekben is a Nemzeti Nyomozó Irodát. Az ilyen megkeresésekről sokszor csak később derül ki, hogy kulcsfontosságúak-e egy adott bűnszervezet elleni nyomozáshoz. A kutatás ezért vizsgálja, hogy a külföldi megkeresések Nemzeti Nyomozó Iroda általi teljesítése adott esetben mekkora mértékben von el szükségtelenül máshonnan humán erőforrást, és mekkora arányban számít elengedhetetlennek a Nemzeti Nyomozó Iroda bevonása a feladatok végrehajtásába. A hazai szabályozások alkalmazását abból a szempontból is vizsgálja a kutatás, hogy az mennyiben segíti, illetve akadályozhatja a hatékony információáramlást a külföldi társhatóságokkal folytatott közös nyomozások, jogsegélyek esetén.

Összefoglalásképpen érdemes megjegyezni, hogy a helyi, városi vagy megyei illetékességű szervektől történő információátvétel humánerőforráskorlátok miatt nehezen megoldható. A kutatás távlati célja, hogy támogassa a súlyos és a szervezett bűnelkövetés nyomozását és feldolgozását végző szervek jövőbeni eszközbeszerzéseit. Ebből következően válik fontossá, hogy még ha nincs is szabad kapacitás feldolgozni a Nemzeti Nyomozó Irodánál vagy más megyei szerveknél keletkezett információkat, úgy lehessen rendezni és raktározni, hogy lehetővé váljon a későbbi konkrét visszakeresés, így pedig egy jövőbeni felhasználás érdekében a szervezetnek ne kelljen repetitív

munkát végeznie. Az intézményi memóriavesztés elkerülése érdekében a rendőrségnél éppen ezért fontos vizsgálni az információáramlás témáját.

A projekt alapvető célja, hogy megtaláljuk azokat a sajátosságokat vagy esetleges problémákat, amelyeket azonosítva sokkal hatékonyabbá tehető a nemzeti és az európai szintű bűnügyiinformáció-áramlás a súlyos és szervezett bűnelkövetés elleni harcban.

A kutatás éppen azért vizsgálja, milyen módon történik a bűnügyi együttműködés a nemzetközi jelleget öltő szervezett bűnözői csoportok felderítésének esetében, hogy annak az *Europol* által is szorgalmazott stratégiának tegyen eleget, miszerint a nemzetközi jellegű szervezett bűnözői csoportokat közös erővel számolják fel. Az EU Miniszterek Tanácsa 2000. május 29-én elfogadta a kölcsönös bűnügyi jogsegélyről szóló egyezményt, amelynek célja, hogy az Európai Unión belül, valamint Norvégiában és Izlandon ösztönözze és korszerűbbé tegye az igazságügyi és a bűnüldöző szervek közötti együttműködést a már meglévő rendelkezések kiegészítése és alkalmazásuk megkönnyítése érdekében.

A közös nyomozó csoportok és a tüköreljárások értelmezése és hatékonyságának vizsgálata

A kölcsönös jogsegélyegyezmény után, 2002-ben kerethatározatot fogadtak el a közös nyomozó csoportokról (*Joint Investigation Team; JIT*), amit a tagállamok 2003. január 1-jével hajtottak végre. A Készenléti Rendőrségen belül működő Nemzeti Nyomozó Iroda eddig kilenc közös nyomozó csoportban vett részt különböző EMPACT-prioritású bűncselekménytípus (ember-, illetve kábítószer-kereskedelemmel összefüggő ügyekben volt a legtöbb) sikeres felderítésénél. Ezt a számot jól fémjelzi, hogy Magyarországon eddig kilenc közös nyomozó csoport alakult meg, így ennek több mint háromnegyede a Nemzeti Nyomozó Iroda hatáskörébe tartozott. Az első JIT a Németországból kiinduló bundabotrány nyomozása volt 2009-ben, ebben a németek és a finnek mellett a magyar hatóságok is részt vettek.

A JIT-ek alkalmazása csak két országot érintő, határokon átnyúló bünszervezettel kapcsolatos ügyekben bizonyult hasznosnak. A közös nyomozó csoport számára a konkrét ügyben könnyebbé válik az együttműködés, és megteremtheti a jövőbeli közös nyomozó csoportok munkájának alapjait azzal, hogy kölcsönös bizalmat alakít ki, és tapasztalatokkal szolgál a határokon átnyúló együttműködés terén. Az informálisan kiépített jogsegélyen alapuló,

határokon átnyúló rendészeti együttműködéssel szemben a JIT-ekben a bizonyítéktranszfer sokkal könnyebb, és gyorsabban elfogadható az adott ország nemzeti joghatósága, ügyészsége számára. Az Európai Csalás Elleni Hivatal (*European Anti-Fraud Office; OLAF*) a helyszíni ellenőrzéseken túl a JIT-ek számára logisztikai és technikai segítséget is nyújt számos esetben. 1999-ben született meg a 352/1999/EK határozat az Európai Csalás Elleni Hivatal létrehozásáról. A szervezet elsősorban az EU strukturális alapjaiból lehívható összegek hamis célra fordítását, valamint nemzeti hatáskörben különböző hatósági árakon megszabott termékek csempészetét vizsgálja. Az OLAF által lefolytatható vizsgálatokról szóló 1073/1999/EK határozat szerint a JIT-ben történő nyomozás idején szakértőként, tanácsadóként léphet fel. Az OLAF lehetőséget ad a különböző nemzeti hatósági szervezeteknek, hogy hozzáférjenek az adatbázisához. A kutatás vizsgálni kívánja, hogy az eddigi JIT-ekben mekkora szerepet játszott az OLAF támogató, koordináló szerepe.

A közös nyomozó csoport létrehozását az *Europol* és az *Eurojust* kezdeményezte, azonban az erre irányuló megkereséseket ma már sokszor maguk a tagállamok indítják. Nemzeti Nyomozó Iroda által kezdeményezett, és részvételével eddig lefolytatott, illetve folyamatban lévő JIT-ek vizsgálata elengedhetetlen azért, hogy vizsgálható legyen, egy városi vagy megyei illetékeségű szerv operatív nyomozati értékkel bíró információi miként tudnak kapcsolódni a nemzetközi bűnügyi együttműködésbe. Ehhez rendkívül fontos a személyi és területi hatály szervezett bűnözésre vonatkozó eseteinek körülmények vizsgálata, például a legálisan külföldön tartózkodó magyar állampolgár által elkövetett bűncselekmények eseteinél. Fontos a területi hatály vizsgálata is, amikor külföldi állampolgár követ el bűncselekményeket.

A jövőbeni JIT-ek számát az is növeli, ha egy olyan kiemelt, országos illetékeségű szervezeti egységnél, mint a Nemzeti Nyomozó Iroda vizsgálható, hogy mennyiben támaszkodik inkább saját felderítéséből származó információkra, amelyek aztán nemzetközi szervezett bűnözői csoportok nyomozásához és közös nyomozó csoportok megalakításához vezetnek. A kutatás vizsgálni fogja, hogy súlyos és szervezett bűnözés esetében mennyiben volt gyakoribb operatív vagy krimináltaktikai szempontból az úgynevezett tüköreljárások lefolytatása, vagyis a párhuzamos büntetőeljárások összehangolása és koordinált akciók megszervezése. A JIT-ek megteremtését a párhuzamos eljárások megszüntetése érdekében sürgették, ahogyan ez az Európai Bizottság 2009-es jelentéséből kitűnik. A joghatóság gyakorlásával kapcsolatos megállapításai alapján a büntetőeljárások során felvetődő összeütközések megelőzéséről és rendezéséről szóló, 2009. november 30-i 2009/948/IB kerethatározat minősül

iránymutató döntésnek, ez foglalkozik a tagállami feladatok végrehajtásának mikéntjével. A bizottság álláspontja szerint a párhuzamos eljárásokról a különböző nemzeti hatóságoknak értesíteniük kell egymást, majd egyeztetniük kell, hogy a felek miként osztják meg a bűncselekmény nyomozására vonatkozó anyagot, az eljárás minél sikeresebb befejezése érdekében. A párhuzamos vagy más szóval tüköreljárásokat sikeresen folytatják le Magyarországon is, amit korábbi nyomozások is igazoltak, mint például a magyar és a svájci hatóságok között összehangolt nyomozás 2012-ben az emberkereskedelemmel, kifejezetten prostitúcióval kapcsolatos ügyekben. A Nemzeti Nyomozó Iroda a bonni hatóságokkal együttműködve 2012-ben több mint háromszázmillió forintnak megfelelő értékű kábítószer foglalt le, ehhez kapcsolódóan a szervezet tagjait egy magyar–német közös tüköreljárás keretében tartóztatták le.

A tüköreljárások elsősorban akkor működhetnek hatékonyan, ha a nemzetközi együttműködésben tevékenykedő hatóságok között olyan nemzeti csoportokra bontott munkamegosztás van, amelyet egy vagy több közvetítő fog össze, mert így lehetőség nyílik a jogsegély alkalmazásával a büntetőügyet gyorsan és hatékonyan felderíteni. Azonban ha a csoportok közötti összefonódás és a munkamegosztás ennél tagoltabb és specializáltabb, illetve több országra is kiterjed a működési területük, akkor éppen a sorozatos jogsegélykérelmek miatti elhúzódó nyomozás elkerülése érdekében hatékonyabb a JIT-ek alakítása. Fontos szempont, hogy a különböző európai országokban eltérő feltételekhez kötött a JIT-ek megalakítása. Magyarországon a legfőbb ügyész írásos beleegyezése szükséges, míg más európai uniós tagországnál elegendő az ügyben eljáró ügyész vagy a tagállam Eurojusthoz delegált ügyészének az engedélye. A bünszervezetek elleni nyomozáshoz kapcsolódó formális adatkezelgetetés racionalizálása nem csupán a külföldi együttműködések kapcsán válhat érdekessé. A nyomozás megindítása előtti titkos információgyűjtés engedélyezésénél is felvetődnek ilyen kérdések, mivel Magyarországon az ügyben eljáró rendőrtiszt fogalmazza meg az előterjesztést, amit az ügyész átfogalmaz indítványban, és a bíró végzésben engedélyezi. A holland és angol hatóságoknál a rendőri előterjesztést fogadja el az ügyész és a bíró is. A kutatás vizsgálni kívánja, hogy a formális adatáramlási szabályok jelenlegi rendszere miként befolyásolja a felderítés hatékonyságát. *A kutatás célja, hogy felfedje, mikor és miben hatékonyabbak a tüköreljárások, mik azok a speciális szervezetszociológiai tényezők (információáramlás, szervezeti hatalom, kontrolling), amelyek miatt adott büntetőeljárás esetén hatékonyabban tud működni Magyarországon, mint egy közös európai nyomozó csoport megszervezése.*

További távlati cél, hogy a Nemzeti Nyomozó Irodával, a Legfőbb Ügyés-séggel és a Nebekkel közösen olyan javaslatokat fogalmazzunk meg, miként lehetne kialakítani a JIT-ek működését és könnyebb használatát. Ehhez kapcsolódóan a kutatás szemrevételezi, hogy a JIT-ek esetében a külföldi társha-tóságokkal történő üzenetváltásnak és adatáramlásnak milyen szervezeti kö-vetelményei vannak, mint például a hitelesített fordítások beszerzése, a tolmácsok és szakértők kirendelhetősége.

Az adatáramlás szervezetelméleti jelentősége

A projekt kiemelt célja annak vizsgálata, hogy a helyi szervektől a speciális hatáskörű szervekig miként jutnak el a súlyos és szervezett bűnözésre vonat-kozó olyan információk, amelyek nemzetközi jellegük miatt részeivé válnak az európai bűnügyiadat-áramlásnak is. A kutatás különös súlyt fektet arra, hogy feltárja, miként történik a különböző adatok gyűjtése, ezekből milyen módon alkotják az információkat, hogyan fedik fel az összefüggéseket, mi-lyen statisztikai, logikai, prediktív módszereket alkalmaznak, hogyan zajlik a kockázatelemzés és mindez milyen módon támogatható a nemzetközi együtt-működést is elősegítő rendszerekkel, például a tanácsadó csoportok európai hálózatával (*European Network of Advisory Teams; EUNAT*) vagy az európai jármű-azonosítási adatbázissal (*European Vehicle Identification Database; EUVID*). További célkitűzés a *Neozsar* informatikai fejlesztése, további SIENA-végpontok kialakítása illetve az Analyst's Notebook (szociális kap-csolatrendszerek vizualizációját elősegítő program) típusú fejlesztések az operatív célú adatbázisok kialakításához.

Az EMPACT-prioritású bűncselekménytípusok közül a kábítószer-kereske-delem vizsgálatánál fontos szempont, hogy a Nemzeti Nyomozó Iroda mikor szerez tudomást arról, hogy a hatáskörébe tartozó kábítószerrel kapcsolatos bűncselekmény gyanúja vetődhet fel. A büntetőjogi igény érvényesítésének szükségessége és a rendőri szervnél meglévő humán erőforrások szűkössége felveti a kérdést, hogy melyek azok az ügyek, amelyek esetén a Nemzeti Nyo-mozó Iroda már a nyomozás megindításánál számolhat esetleges sikerrel vagy várható nyomozási nehézségekkel. Az utóbbiakat pedig milyen szervezeti megoldásokkal tudja csökkenteni.

Hasonló dilemma jelentkezhethet a prostitúcióval összefüggő bűncselekmé-nyek nyomozásánál: a tágan értelmezett nyomozati szakasz melyik részében

válí gyanússá és mikor bizonyíthatóvá a kerítő vagy kitartott elkövetők által elkövetett cselekmények nemzetközi jellege.

A kutatás alapja a jelenleg funkcionáló együttműködési, adatszerzési és információtovábbítási módok tételes rendszerezése és elemzése. Mindezt úgy kell vizsgálni, hogy a szervezet napi életét érintő rutininformáció elkülöníthetővé váljon azoktól a bünygyi információktól, amelyek EMPACT-prioritású bűncselekménytípushoz kapcsolódó elkövetésre utalnak. Részcél, hogy az empirikus vizsgálat, illetve az ahhoz kapcsolódó javaslatok alapján folyamatábrákat lehessen készíteni a tényszerűen folyó súlyos és szervezett bűnelkövetésre vonatkozó, nemzetközi jellegű cselekmények nyomozásáról.

A modell minden pontjához olyan javaslatokat mellékelünk, amelyek alkalmasak arra, hogy a nyomozások meghatározó pontjait ne csupán elkülönítsük, hanem a nyomozati munkát sajátos stratégiai menedzsment szempontból elemezhetővé tegyük a célkitűzésektől a döntéshozatalokon keresztül egészen a nyomozás kontrolljáig. Ennek alapján felállíthatóvá válik több optimális modell, amellyel kapcsolatban azonban tisztában kell lenni azzal, hogy a versenyszférában tapasztalható helyzettel ellentétben az állami kézben lévő rendőrség adott szerveinek reagálniuk kell a bünygyi helyzetre, így döntés-előkészítés idején sok esetben korlátozott lehetőségük van információszerzésre, ugyanez a helyzet a döntéshozatal után is, meghatározó a döntést megváltoztató vagy azt megerősítő információszerzés és -továbbítás. A létrehozott modell alapján meghatározhatóvá válnak a szükséges képzési módok, illetve olyan adekvát oktatási formák, amelyeken keresztül a tartalom a leginkább átadható az állománynak, és a későbbiekben beépíthető a rendőrség tanintézeti és továbbképzési rendszerébe.

Nemzetközi és történeti példák komparatív célú felhasználása a kutatás megállapításaihoz

A kutatás eredményeinek az általános rendőri képzésbe történő integrálása azért is hasznos, mert így a következő rendőrgeneráció képet kaphat arról, milyen veszélyeket rejt magában a szervezett bűnözéssel összefüggésben dolgozó csoport működése. A kutatás oktatási anyaggá történő átalakításakor fontos, hogy oktatásmethodikai szempontok szerint kiválasztott bűncselekmények esetén a jogerős bírői döntés után bárki számára hozzáférhető az ítélet és a nyomozati anyag anonimizált adatai is. Hollandiában például az 1983-as

Heineken-emberrablás eredményes nyomozását önmagában sikerként értékelték, miközben az elkövetők a börtönbüntetésük letöltése után éppen a médiabeli népszerűségüket pénzben és kapcsolati tőkében kamatoztatták, így aztán *Willem Holleeder* és társai az amszterdami, majd később az egész holland alvilág meghatározó vezetőivé váltak. Az állomány oktatásakor a szervezett bűnözői csoportokról való konkrét tudáson túl fontos a börtönben töltött idő alatt kialakuló változások ismerete, a büntetés-végrehajtás idején tanúsított magatartásuk és kapcsolatrendszerük figyelemmel kísérése és az adatok megismertetése. A konkrét, lezárt nyomozások bemutatása azért is kiemelkedően fontos, mert az állomány képet kaphat arról, hogy a súlyos és szervezett bűnözésben érintett elkövetők tevékenységének mi a valódi veszélyességi foka, és mi az, ami a médiának továbbítandó információk alapján keletkezett.

A kutatás folyamán elsősorban az európai szinten is releváns szervezett bűnözői csoportok működésének nyomozásakor felvetődő információáramlási nehézségeket vizsgáljuk. Már az országos szint megértéséhez is szükséges a Készenléti Rendőrségen belül működő Nemzeti Nyomozó Iroda jogállásának vizsgálata. Ez az igazgatóság területi szerv, amely speciális hatásköre mellett országos illetékességű, mi több, a 25/2013-as belügyminiszeri rendelet alapján az országos rendőrfőkapitány közvetlen utasítással is rendelhet a Nemzeti Nyomozó Iroda hatáskörébe bármilyen ügyet.

A rendszerváltozás után a közigazgatásban is gyakori átszervezések és reformok miatt megváltoztak a szervezetek közötti hatásköri és illetékességi megoszlások. Ez történt a rendvédelemben, főként a szervezett bűnözéssel összefüggésben létrejövő, átalakuló vagy éppen megszűnő rendőri szervek esetében. A kutatás éppen ezért kitér az olyan sajátosságokra, mint hogy a Nemzeti Nyomozó Irodának milyen az együttműködése az ORFK-val, illetve más területi szervekkel, amelyek illetékessége nem országos, hatáskörükből fakadóan pedig nem vagy csak érintőlegesen foglalkoznak szervezett bűnözéssel, viszont a kutatásban érintett információáramlás alapján gyakran adnak át ügyeket a Nemzeti Nyomozó Irodának.

A szervezeti változások megértéséhez – a kutatás-összehasonlítás céljából – a kutatás más európai és amerikai példákat is felhasznál. Például a bostoni fojtogató kézre kerítése érdekében Massachusetts állam általános főügyésze, *Edward Brooke* létrehozott egy szervezetet az illetékességi viták miatt elvesztő bűncselekmények észlelésére, illetve a bűnügyi munka hatékonyságát növelő kutatások céljából (*Special Division of Crime and Research Detection*), ezzel szüntette meg a Boston környékén illetékes rendőri szervezetek

egymással rivalizáló és információkat elhallgató szervezeti politikáját. Mivel a gyanúsított nem lépte át az államhatárt, a Massachusetts állam különböző részein feltűnő elkövető elleni nyomozásban az FBI nem vett részt közvetlenül, ezért a nyomozás hatékonysága érdekében a frissen alakult szervezetnek létre kellett hoznia egy korszerű informatikai bázist. Azonban az Egyesült Államokban is megfigyelhetők jogszabályi és rendészeti változások, így az FBI-on belül működő, gyermekrablással foglalkozó gyors reagálási egység (*Child Abduction Rapid Deployment; CARD*) egy olyan beavatkozó csapat, amely még az FBI joghatóságát nem érintő gyermekrablási ügyekben is részt vesz a területileg illetékes szervezetek mellett.

E külföldi példák említését elsősorban az indokolja, hogy szervezetszociológiai megközelítésből kibontható legyen, a súlyos és szervezett bűnelkövetés vonatkozásában más országok történeti és intézményi beágyazottságát figyelembe véve milyen igények és diszfunkciók jelennek meg a hazai rendészet területén.

A nemzetközi jellegű szervezett bűnözéssel kapcsolatos kutatásban kiemelt jelentőségű a Nemzeti Nyomozó Iroda, az a magyar rendőrségen belüli bűnügyi feladatokat ellátó szervezeti egység, amelyhez az Európai Unió Tanácsa által a szervezett bűnözés elleni küzdelemmel kapcsolatban meghatározott prioritásokat rendelte az országos rendőrfőkapitány az EMPACT-akciótervben meghatározott feladatok végrehajtásáról szóló 42/2013. (XI. 8.) ORFK utasításban. Ennek megfelelően az illegális migráció, az emberkereskedelem, a szintetikus drogok, valamint a heroin- és kokainkereskedelem, a kiberbűnözés, a vagyon elleni cselekményeket megvalósító szervezett bűnözői működés, valamint az illegális fegyverkereskedelem azok az EMPACT-prioritások, amelyek nyomozása a Nemzeti Nyomozó Irodához tartozik.

A Nemzeti Nyomozó Iroda feladatkörének bemutatása egy nemzetközi szervezett bűnözéssel foglalkozó kutatás kapcsán

Az Nemzeti Nyomozó Iroda országos illetékességű, a Készenléti Rendőrségen belül igazgatóság jogállású, nyomozati és felderítő munkát végző szervezet, amely jogszabályokban meghatározottak szerint működik a közbiztonság és a belső rend védelme érdekében. Az Egyesült Nemzetek keretében, Palermóban, 2000. december 14-én létrejött, a nemzetközi szervezett bűnözés elleni egyezmény kihirdetéséről szóló 2006. évi CI. törvény döntően meghatároz-

ta azokat a bűncselekménytípusokat, amelyeket a kerethatározat implementálásával a Nemzeti Nyomozó Iroda hatáskörébe utalt. A 25/2013-as belügyminiszeri rendelet a Nemzeti Nyomozó Iroda hatáskörébe utalja

- az emberiség elleni és háborús bűncselekményeket;
- az élet elleni cselekményeket, amennyiben azokat szervezett bűnözői csoportok tagjai követték el, vagy az élet elleni bűncselekmény valamilyen sorozatelkövetőre utal;
- az egészségügyi beavatkozás és az emberi test tiltott felhasználását célzó cselekményeket is a Nemzeti Nyomozó Iroda vizsgálja, különös tekintettel a szervkereskedelemre;
- a kábítószer-kereskedelem büntetét abban az esetben, ha az elkövetés a Magyar Honvédség, a rendvédelmi szervek vagy a Nemzeti Adó- és Vámhivatal létesítményeiben valósul meg;
- a kábítószer-prekursorokkal való visszaélés, a különösen jelentős mennyiségű kábítószer birtoklása vagy az ehhez nyújtott anyagi segítség megvalósításával történő elkövetés is a Nemzeti Nyomozó Iroda hatáskörébe tartozik.
- Az emberi szabadság elleni cselekmények, mint az emberrablás és az emberkereskedelem minősített esetei;
- a nemi erkölcs elleni cselekmények, ha azoknak nemzetközi jellegük van.

Az utóbbi bűncselekménytípus fogalmából következik annak nemzetközi jellege, így ez rendkívül fontos specialitás, ezzel a Nemzeti Nyomozó Irodán belül az illegális migráció elleni osztály foglalkozik, amit nagyban meghatároz a Magyarország migrációs stratégiájáról szóló 1698/2013-as kormányhatározat.

A gazdasági bűncselekmények közül a 2012. évi C. törvény, a jelenleg hatályos büntető törvénykönyv korrupciós bűncselekményként definiált fogalmába tartozó vesztegetés és hivatali vesztegetés a Nemzeti Nyomozó Iroda hatáskörébe tartozik, ha olyan minősített esetről van szó, amikor a cselekmény elkövetője bűnszervezet vezetője vagy tagja.

A hivatali bűncselekmények mellett a közbiztonság elleni cselekmények nyomozása közül a terrorcselekmény, a jármű hatalomba kerítése a Nemzeti Nyomozó Iroda hatáskörébe tartozik a Terrorelhárítási Központtal való együttműködésben, mivel a felderítést utóbbi végzi.

A rendőrségről szóló 1994. XXXIV. törvény 69. § (4) bekezdése alapján az emberiség és az állam elleni bűncselekmények felderítése a mindenkori nemzetbiztonsági szolgálatok hatáskörébe tartozik a nyomozás elrendelése előtt. Az (5) bekezdés alapján a terrorcselekmény, illetve annak finanszírozá-

sa a rendőrség hatáskörébe tartozik, a Terrorelhárítási Központ végzi a titkos információgyűjtést, majd a nyomozást a Nemzeti Nyomozó Iroda.

A Nemzeti Nyomozó Iroda felelős a nemzetközi szerződéseken, illetve kötelezettségeken alapuló közbiztonsági előírások (különös tekintettel a fegyverkereskedelemre) megsértése nyomozásáért is. A bűnszervezetben részvétel nyomozása akkor kerül át a Nemzeti Nyomozó Irodához, ha nemzetközi jellege van. A 25/2013-as BM rendelet 2. melléklete sorolja fel tételen a Nemzeti Nyomozó Iroda hatáskörébe tartozó bűncselekményeket, az itt szereplő embercsempészség akkor kerül át hozzá, ha az elkövetés bűnszervezetben történik. Számtalan bűncselekmény esetében, például pénzhamisítás, közokirat-hamisítás vagy a lopás egyes minősített eseteiben akkor van a Nemzeti Nyomozó Irodának hatásköre, ha az az amúgy is a hatáskörébe tartozó bűncselekménnyel összefüggésben vetődik fel, vagy saját maga észlelte. A tiltott adatszerzés és az információs rendszerek elleni bűncselekmények közül a fedett nyomozóval, bűnüldöző hatósággal vagy titkosszolgálatral együttműködő tevékenység felderítése céljából elkövetett tiltott adatszerzés a Nemzeti Nyomozó Iroda hatáskörébe tartozik. Mindezt alátámasztja a nemzetközi jelleget öltő szervezett bűnözői csoportok elleni munka is, hiszen a büntető törvénykönyvi tényállások minősített eseteiből egyértelműen megállapítható, hogy a szervezett bűnözői csoportok kapcsolatot keresnek (és találnak) a rendvédelmi szervekkel.

Annak érdekében, hogy az egész rendőri állománynak hasznos legyen, a projekt elsődleges célcsoportja a szervezett bűnözéssel foglalkozó állomány és a Szebek.

A kutatás célja, hogy feltárja azokat a sajátosságokat, amelyekkel a szervezett bűnözés elleni munka, különösen a humán hírszerzés megerősíthető, és a legzártabban működő bűnszervezetekre is kiterjed. A kutatás abban kíván segíteni, hogy a Nemzeti Nyomozó Iroda számára már most kiemelt fontosságú bűnügyi hírszerzést miként lehet elsősorban a felderítés hiánya, a fenyegetettség mértéke és iránya alapján kialakítani és koordinálni. A kutatás által készített megállapítások és eredmények is erre épülnek, így a későbbi eszközbeszerzések indokoltságát alátámaszthatják a kutatás megállapításai. A humán hírszerző munka minőségi fejlesztéséhez kíván hozzájárulni a kutatás azzal, hogy feltérképezi, a hatékonyság érdekében milyen irányokban érdemes újabb rezidentúrákat felállítani, továbbá milyen fenyegetettség kapcsán érdemes együttműködőt keresni.

A szervezet kiemelt fontosságú egységeinek bemutatása

A Nemzeti Nyomozó Iroda felderítő főosztályán belül a pénz- és bankkártya-hamisítás elleni osztály az utóbbi években az eredményesség érdekében aktívan vesz részt az Europol Solya és Terminal bűnelemző munkacsoport tevékenységében. A hatékonyság növelése érdekében európai szinten összegyűjtik, illetve rendszerezik a hamis euróbankjegyekkel és a bankkártyákkal összefüggésben elkövetett bűncselekmények nyomozásakor felvetődő operatív adatokat és stratégiai információkat. Az osztály az OLAF által finanszírozott Periklész-programban is részt vesz, ebben a partnerséget vállaló államok nemzetközi szakértők ismereteinek átvételével a nemzetközi együttműködések javítását tűzték ki célul. Konferenciákat és továbbképzéseket is tartanak a Periklész-program eredményeiből. Az európai szintű bűnügyekkel kapcsolatos adatok felderítése érdekében az Nemzeti Nyomozó Iroda pénz- és bankkártya-hamisítás elleni osztálya információt kér az Európai Központi Bankon belül működő bankjegy- és érmehamisítvány-figyelő adatbázisból. Ennek folyamatos és hatékony működése mellett a kutatás azt is vizsgálja, hogy a Nemzeti Nyomozó Iroda miként tud információkat bekérni a Magyar Nemzeti Bank Nemzeti Készpénzszakértői Központtól. A nyomozó iroda konkrét ügyekben szoros nemzetközi, akár műveleti együttműködésekkel folytat. A hamis euróval és bankkártyával összefüggésben történő bűnelkövetés kiemelt jelentőségét az adja, hogy a Magyarországon történő ilyen jellegű bűncselekményeket sok esetben az Európai Unió keleti határán lévő tagországok bűnelkövetőivel közösen végzik a magyar szervezett bűnözői csoportok, ez pedig indokoltá teszi e csoportok nemzetközi megfigyelését a külföldi társhatóságok bevonásával. Természetesen az internet segítségével elkövetett csalások tovább mélyítik a nemzetközi együttműködés kereteit, és a kiberbűnözés elleni fellépés még inkább indokolja a jobb informatikai háttérű külföldi rendőri szervektől átvethető jó gyakorlatok alkalmazását. A Nemzeti Nyomozó Iroda előre fel kíván készülni a várható veszélyekre, ezek preventív információáramlási megoldásai már jelenleg is fontos vizsgálандó terepnek számítanak. Példaként említendő a PayPass fizetési forma hazai elterjedése. A pénz- és bankkártya-hamisítások elleni fellépés érdekében, a naprakész oktatás és megelőzés céljával a Nemzeti Nyomozó Irodának érdemes együttműködést kezdeményeznie a Magyar Nemzeti Bank bankbiztonsági osztályával, a Szerencsejáték Zrt.-vel és a Nemzeti Közszoigálati Egyetem Rendészettudományi Karának több tanszékével.

A Nemzeti Nyomozó Iroda humán hírszerzési osztályának kiemelt feladata az EMPACT-prioritású bűncselekményeket elkövető szervezett bűnözői csoportok felderítése a büntetés-végrehajtási intézetek bevonásával. A humán hírszerzési osztály működésének vizsgálata alapján lehetséges olyan javaslatok megfogalmazása, hogy a szervezet adott egységének illetékességét miként lehetne kiterjeszteni a büntetés-végrehajtási intézetek objektumaira. Ha a börtönfelderítésből fakadó bűnügyi információk érintik a súlyos és szervezett bűnelkövetés tematikáját, a Büntetés-végrehajtás Országos Parancsnokságát részlegesen bevonnánk a kutatásba. Ez különösen fontos, mivel ma Magyarországon a büntetés-végrehajtási intézetekben a humán hírszerzés egy részét a humán hírszerzési osztályon belül működő börtön- és fogdafelderítési alosztály végzi. A büntetés-végrehajtási szervezettel a Nemzeti Nyomozó Irodának megfelelő a szakmai kapcsolata. Kérdés, hogy érdemes-e a többi büntetés-végrehajtási intézet felügyeletét is a Nemzeti Nyomozó Iroda hatáskörébe utalni. Vizsgálandó, hogy a súlyos és a szervezett bűnözéssel összefüggésben tapasztalhatók-e különbségek az információáramlásban attól függően, hogy az adott bv. intézet börtönfelderítését a Budapesti Rendőr-főkapitányság, valamelyik megyei rendőr-főkapitányság vagy a Nemzeti Nyomozó Iroda végzi. A felderítés biztonságának védelme érdekében a kutatás azt kívánja vizsgálni, hány együttműködővel dolgozik a Nemzeti Nyomozó Iroda. A részletes elemzés érdekében célszerű lenne vizsgálni, hogy egy EMPACT-prioritású bűncselekménytípus nyomozásánál hány együttműködőt használnak fel, további EMPACT-típusú ügycsoportok nyomozásának ilyen irányú összehasonlítása milyen eredményt mutat. Érdekes vizsgálati szempont lehet, hogy mennyiben jelentős és fontos az emberkereskedelemmel összefüggő ügyekben a női együttműködők jelenléte és száma.

A Nemzeti Nyomozó Iroda felderítő főosztályán belül működik a bűnszervezetek elleni osztály, amely a szervezett bűnözéssel összefüggésben jelentkező kiemelt bűncselekmények nyomozását végzi. A határon átnyúló emberkereskedelem kiemelt fontosságú egyrészt EMPACT-szempontról, másrészt a 13/2014-es ORFK utasítás alapján. Az osztály részese az európai fegyverszakértők és fegyverkereskedelemmel foglalkozók szakértői (*European Firearms Experts*) információs platformjának.

A Nemzeti Nyomozó Iroda képviseli jelenleg is a magyar rendőrséget az emberrablás, túszejtés, termékfenyegetések kapcsán megvalósuló EUNAT-projektben. Ennek keretében több nemzetközi konferencián vettek részt a Nemzeti Nyomozó Iroda különböző egységeinél dolgozó kollégák, valamint lehetőség adódott arra is, hogy három személyt delegáljon a Nemzeti Nyo-

mozó Iroda a témakört érintő speciális tréningekre. A kutatás során végzett interjúk része, hogy a Nemzeti Nyomozó Iroda miként értékeli saját szerepét a különböző európai, nemzetközi szervezetekben és együttműködésekben történő részvételben. Egyrészt kiemelkedő fontosságú a minél hatékonyabb és eredményesebb jelenlét az ilyen európai szintű programokban, azonban az EUNAT-vizsgálat azért is példaértékű, mivel rámutathat, hogy egy országos illetékességű, de speciális hatáskörű bűnüldözési szervezet saját humánerőforrás-gazdálkodása és leterheltsége mellett miként tud részt venni európai együttműködésekben. A Nemzeti Nyomozó Irodára szabott feladatkezelés mellett és az operatív adatszerzésből kirajzolódó bűnügyi adatok alapján fontos kérdése a kutatásnak, hogy mely európai kezdeményezésekbe érdemes a súlyos és szervezett bűnözés elleni fellépésben kiemelt szerepet betöltő szervezetnek bekapcsolódnia. Fel kell térképezni, hogy az adott országban milyen típusú szervezett bűnözés van, és ennek alapján mely európai munkacsoportban kell csökkentenie a részvételét, hogy a nagyobb, más típusú bűnügyi fertőzöttség megfékezése érdekében egyéb platformokon eredményesen szerepelhessen.

A kutatás eredményeinek oktatása miatt további célcsoportnak számítnak a különböző vizsgálati, nyomozati munkát ellátók annak érdekében, hogy képesek legyenek felismerni a továbbítandó adatok körét. A kutatás ezért kiemelten foglalkozik a Nemzeti Nyomozó Iroda nyomozó főosztályának munkájával is. Az erőszakos bűncselekmények elleni osztály nemzetközi jelentőségét adja, hogy ott működik az FBI-Nemzeti Nyomozó Iroda Nemzetközi Egység, amely az Egyesült Államok és Magyarország közös bűnügyi érdekeit szem előtt tartva végez közös adatgyűjtéseket, és azok cseréjében is partner. Kizárólag a Nemzeti Nyomozó Irodánál dolgoznak az Egyesült Államok képviselőitében eljáró FBI-ügynökök az Európai Unióban. A Nemzeti Nyomozó Irodának kiemelt célja, hogy az FBI-jal történő együttműködés keretében létrejövő nemzetközi egység segítse az Amerikai Egyesült Államok és az Európai Unió relációjában felvetődő bűnügyi együttműködést. Az erőszakos bűncselekmények elleni osztály egyik kiemelt stratégiai célja a Nemzeti Nyomozó Iroda szempontjából az úgynevezett *„feltörekvő, erőszakos bűncselekmények irányába szerveződő bűnözői csoportok”* felderítése, és a határon átnyúló illegális cselekmények minél korábbi megakadályozása. Hiszen a nyomozó iroda felderítő és nyomozati munkája alapján megállapítható, hogy léteznek erőszakos, több megyére kiterjedő bűncselekményeket elkövető csoportok, amelyek valamilyen bűncselekménytípusra specializálódnak (ami egyben EMPACT-prioritás is). Az ilyen illegális szervezetek fel-

számolása a nemzetközi szintre kijutás előtt kiemelt jelentőségű feladat az Országos Rendőr-főkapitányság és a Nemzeti Nyomozó Iroda számára. A helyi, városi, megyei szerveknél létrejövő operatív információk eljutása az országos és a nemzetközi bűnügyadat-folyamba arra is alkalmat ad a kutatásban, hogy megvizsgáljuk, az információáramlás mennyiben képes preventív, proaktív célokat beteljesíteni a nyomozás sikere érdekében.

A vagyonvédelmi osztály speciális feladata a műkincsek eltulajdonítása és az illegális műkincs-kereskedelem elleni rendőri fellépés és a nemzetközi együttműködés koordinációja. Ennek érdekében az Országos Rendőr-főkapitányság, a Nemzeti Adó- és Vámhivatal, illetve a Forster Gyula Nemzeti Örökséggazdálkodási és Szolgáltatási Központ által 2012-ben aláírt együttműködésből fakadó kötelezettségek egy részét ez az osztály végzi. Az illegális műkincs-kereskedelem vizsgálata az Európai Unió tagországai számára rendkívül speciális feladatvégzést igényel, hiszen ezeknek a tárgyaknak az eltulajdonítása, az adásvételükre szakosodó illegális piac, valamint az orgazdai hálózat rendkívül zárt. A Nemzeti Nyomozó Iroda részben ezért is vállal szerepet az EU bűnüldözési munkacsoportjában (*Law Enforcement Working Party*), amely az EU-tagállamok rendészeti működésének összehangolásáért felelős. A munkacsoportban való részvétel a Nemzeti Nyomozó Iroda részéről hosszú távú, stratégiai célkitűzés.

Az életvédelmi osztály foglalkozik a szervezett bűnözéssel összefüggésben megvalósuló „leszámolásjellegű” emberölések nyomozásával. Az 1990-es években történt kiemelt jelentőségű bérgyilkosságok, robbantások nyomozása különösen fontos. Az ezek felderítése utáni nyílt eljárásokból és vádemelésekből lényeges közép-európai és esetleg tágabb nemzetközi összefüggések rajzolódnak ki, ezek nélkül meg sem érthető a rendszerváltozás után átalakuló hazai szervezett bűnözés. Az osztály saját célkörözési egységgel bír, amely a hatékony munkavégzés érdekében kapcsolatot tart a Célkörözési Egységek Európai Hálózatával (*European Network of Fugitive Active Search Teams; ENFAST*), amely az unió hivatalos hálózata a rendészeti munkacsoporton belül. Az ENFAST hivatalos magyar kapcsolattartójaként a Nemzeti Nyomozó Iroda közvetlenül és a Nebek közbeiktatásával érkező megkeresések alapján is végez célkörözést.

A Nemzeti Nyomozó Iroda nemzetközi bűnözés elleni főosztályán belül a kábítószer-bűnözés elleni osztály, valamint az illegális migráció elleni osztály lényegében az EMPACT-prioritásokban foglalt elvárásoknak is megfelelő nyomozati és vizsgálati munkát végez. Az Europol is érzékeny a kábítószer-helyzet diverzifikált jelenlétére az Európai Unió tagállamaiban, így a

szintetikus drogok külön kiemeltként kezelendők a kokainhoz, heroinhoz és más kemény drogokhoz képest. Ezek EMPACT-prioritására magyarázat, hogy a Nemzeti Nyomozó Iroda stratégiai információszerzés és annak továbbítása alapján detektálja egyebek között az új heroinútvonalkat is.

Az illegális migráció elleni osztály feladatvégzésének specialitása, hogy Magyarország déli határán van az Európai Unió külső határa, vagyis a schengeni elveknek megfelelően a határrendészeti feladatok kiemelt fontosságúak. Az osztály folyamatos kapcsolatban van a nemzetközi platformok mellett az Alkotmányvédelmi Hivatallal, a Bevándorlási és Állampolgársági Hivatallal és a Terrorelhárítási Központtal. A Nemzeti Nyomozó Iroda számára a több ágensből álló hálózati jellegű kapcsolattartás elengedhetetlen az olyan bűncselekményeknél, mint az emberkereskedelem vagy a kábítószerrel összefüggésben álló szervezett bűnelkövetés, hiszen az előbbi az illegális migráció elősegítése, valamint ettől elkülönítve az emberkereskedelem kapcsán áll fenn, míg az utóbbi is két külön EMPACT-prioritás (a szintetikus drogok és a heroin és kokain kereskedelme) keretében jelenik meg az Europolnál. A közös nyomozó csoportok alakítása korábban is nagyban függött a migrációval, illetve emberkereskedelemmel összefüggésbe hozható szervezett bűnözői csoportok felderíthető működési területétől, ami lehetővé tette más tagállamok hatóságainak a bevonását.

Haszonélvezők

A közvetlen haszonélvezők a szervezett bűnözéssel foglalkozó munkatársak. A projekt közvetett célcsoportja az a közterületi és őrszolgálatot ellátó állomány, amely sok olyan, látszatra érdektelen jelenséggel, történéssel találkozik, amely fontos lehet az információáramlás szempontjából. Közvetett célcsoportot alkotnak az informatikai támogatást nyújtók, hogy képesek legyenek a szolgáltatások fejlesztésére. Közvetett haszonélvező végső soron az egész uniós közösség, a társadalom, ha olyan rendvédelmi végrehajtó állomány lát el szolgálatot, amely korszerűen van felkészítve az információáramoltatási kötelességei teljesítésére, amelyen keresztül jelentős mértékben hozzájárul a belső biztonság megteremtéséhez.

Tevékenységjegyzék

1. Széles körű igényfelmérés a rendvédelmi szerveknél annak megállapítására, hogy mi a generális információigény, melyek az alkalmazott informá-

- cióáramlási csatornák. A bűnügyi fertőzöttség és az országon belüli társadalmi-gazdasági eltérések figyelembevétele alapján hat megyét (Pest, Hajdú-Bihar, Borsod-Abaúj-Zemplén, Csongrád, Győr-Moson-Sopron és Somogy) választ ki a kutatás a Nemzeti Nyomozó Iroda regionális központjai alapján.
2. A szervezett bűnözés hatókörébe tartozó folyamatok megismerése, elemzése, életciklusának felmérése, lezajlásának modellezése. A megyei szervekkel történő kapcsolatfelvétel után interjúk készítése a kvantitatív adatfelvételre épülő kérdőív kérdéseinek megfogalmazásához. A kérdőívek begyűjtése, az adatok értékelése és statisztikai szempontok szerinti feldolgozása, majd további mélyinterjúk készítése a kapott eredmények alátámasztására és részletezésére.
 3. A kutatás kiterjesztése a releváns országos szervezetekre is, mint az ORFK Bűnügyi Főigazgatósága, a Szervezett Bűnözés Elleni Koordinációs Központ, a Nemzetközi Bűnügyi Együttműködési Központ, a Legfőbb Ügyészség, a Büntetés-végrehajtás Országos Parancsnoksága, a Nemzeti Nyomozó Iroda és vidéki alosztályai (Győr, Szeged, Debrecen, Miskolc, Pécs, Székesfehérvár).
 4. A felmérés továbbfejlesztése, hogy a strukturált interjúk elkészítése után a kvalitatív kutatási eredmények alapján az érintett hat megyében a szervezett bűnözéssel találkozó bűnüldöző szervek képviselőin lekérdezzük a kérdőíveket.
 5. A kutatásba bevont rendőri szervek szervezetszociológiai vizsgálata alapján képet alkotni arról, hogy a Nemzeti Nyomozó Iroda milyen módon képes információkat szerezni és azokat vizsgálni a szervezett bűnözéssel kapcsolatban.
 6. Az interjúk és kérdőívek alapján a formális és informális együttműködések feltérképezése, ami lehetséges szervezeti válaszokat ad arra, hogy a rendészeti szervek együttműködésük során miként tudnak más alternatív, szervezeti jellemzőkkel bíró csoportokat feltérképezni és bizonyíthatóan felszámolni.
 7. Tudásbázis létrehozása a rejtett, konspirált folyamatok felismeréséhez, árulkodó jeleinek megismeréséhez.
 8. A *Neosaru* szerepének, lehetőségeinek elemzése.
 9. Módszertan kidolgozása az árulkodó jelek felismeréséhez.
 10. Egy optimális információáramlási modell kidolgozása.
 11. Tanulmányok készítése.
 12. Módszertani segédletek elkészítése a képzéshez.
 13. A kidolgozott tananyagok e-learningre alkalmassá tétele.

14. Korszerű elemzés, értékelés, elektronikus tananyag készítésére alkalmas informatikai programok létrehozása.
15. SharePoint-alapú elektronikus tudástár kialakítása (a Nebek Infopolex applikációját segítve, annak hatékonyságát növelve).
16. Tanintézeti oktatók felkészítése a képzési teendőkre.
17. Pilot programként egy BigData alkalmazás elkészítése.

Indikátorok, amelyeken a kutatás alapszik és az eredményesség mérhetővé válik

1. Az adott rendőrségi szerv hány más (vele horizontális kapcsolatban lévő) rendőri szervvel vette fel a kapcsolatot az adott (bűnszervezetre vonatkozó) ügyben?
2. Az adott rendőrségi szerv hány irányító (vele hierarchikus kapcsolatban lévő) rendőri szervvel vette fel a kapcsolatot az adott (bűnszervezetre vonatkozó) ügyben?
3. Hány eltérő szakterülethez, szolgálati ághoz tartozó csoporttal vették fel a kapcsolatot?
4. Hány iratot néztek meg az adott (bűnszervezetre vonatkozó) ügyben, amelyet más rendőri szerv keletkeztetett?
5. Hány iratrögzítés történt az adott (bűnszervezetre vonatkozó) ügyben a *Neozsaruban*?
6. Mennyire hasznosultak a más (vele horizontális kapcsolatban lévő) rendőri szervektől érkező információk?
7. Hány titkos információgyűjtés indult bűnszervezettel összefüggésben az adott évben?
8. Hány bűnszervezettel kapcsolatos titkos információgyűjtés után volt szükség nyílt nyomozásra is az adott évben?
9. Hány együttműködőt használ a Nemzeti Nyomozó Iroda egy adott EMPACT-prioritású bűncselekménytípus nyomozása során? Hogyan aránylik ez a többi EMPACT-prioritású bűncselekménytípus nyomozásánál felhasznált együttműködők számához?
10. Hány bűnszervezettel összefüggésben nyomozott ügy vált vádképessé?
11. Más európai uniós tagállam által kért célkörzési tevékenység közül hány volt kapcsolatba hozható magyar vagy külföldi szervezett bűnözői csoporttal?
12. A Nemzeti Nyomozó Iroda hány európai szintű együttműködésben, platformban vesz részt jelenleg, illetve vett részt korábban? Mi az esetleges változások oka?

13. Az Európai Unió valamely rendészeti jellegű együttműködésével, platformjával közösen (támogatásával) hány konferencia jött létre Magyarországon? Ezeknek milyen stratégiai céljaik voltak az adott bűncselekménytípushoz tartozó osztályok vezetői szerint?
14. Hány közös nyomozó csoport alakult, amelyben a Nemzeti Nyomozó Iroda részt vállalt?
15. A magyar részvétellel működő JIT-ekben a magyar fél kérte-e az OLAF, az Eurojust segítségét? Hány alkalommal?
16. Hány tüköreljárást folytatott le a Nemzeti Nyomozó Iroda?
17. Az adott tüköreljárások hány százaléka vezetett vádemeléshez mindkét országban?
18. Hányszor fordul elő adott évben, hogy a Nemzeti Nyomozó Iroda a Nebeket megkerülve volt kénytelen felvenni a kapcsolatot más európai tagállam rendőri szerveivel?
19. Hányszor fordul elő adott évben, hogy a Nemzeti Nyomozó Iroda a Nebek közbeiktatásával vette fel a kapcsolatot más európai tagállam rendőri szerveivel?
20. Hány összekötő tisztet küldött Magyarország az Europolhoz? Ebből hány volt a Nemzeti Nyomozó Iroda állományában? Illetve milyen más szervezetek állományába tartoztak? Mi volt az elvárás velük szemben?
21. Magyarország hány ügyészt küldött ki eddig az Eurojusthoz? Mi volt az elvárás velük szemben?
22. A más európai államok bünyügyi szerveitől átvett jó gyakorlatok száma és használatának gyakorisága súlyos és szervezett bűnelkövetéssel összefüggő ügyekben.

A kutatás kidolgozását a következő stratégiák figyelembevételével készítjük el:

- 1691/2013. (X. 2.) kormányhatározat az Európai Unió által a 2014–2020 közötti európai uniós programozási időszakban létrehozásra kerülő Belső Biztonsági Alaphoz kapcsolódó hétéves szakpolitikai stratégiáról.
- 1744/2013. (X. 17.) kormányhatározat a Nemzeti Bűnmegelőzési Stratégiáról (2013–2023).
- 1035/2012. (II. 21.) kormányhatározat Magyarország Nemzeti Biztonsági Stratégiájáról.
- 1351/2013. (VI. 19.) kormányhatározat az Emberkereskedelem Elleni Küzdelem Nemzeti Stratégiájáról (2013–2016).
- 1698/2013. (X. 4.) kormányhatározat Magyarország Migrációs Stratégiájáról.

- 13/2014. (V. 16.) ORFK utasítás a prostitúcióval összefüggő jogsértések és az emberkereskedelem kezelésével kapcsolatos rendőri feladatok végrehajtásáról.
- 42/2013. ORFK utasítás az EMPACT akciótervben meghatározott feladatok végrehajtásáról.
- 25/2013. BM rendelet a Rendőrség nyomozó hatóságainak hatásköréről és illetékességéről.
- 80/2013. (X. 16.) országgyűlési határozat a Nemzeti Drogellenes Stratégiáról (2013–2020).